



1. A konferencia online közvetítése a KSZGYSZ irodából

Az Agrárminisztérium megbízásából a KSZGYSZ Kármentesítés és kárelhárítás munkacsoportja tagjainak bevonásával útmutatót dolgoz ki a felszámolók számára a cégfelszámolás során jelentkező környezeti terhek kezeléséről. A 2020. november 6-án az ÖKOINDUSTRIA 2020 virtuális konferencia sorozat záró napján megtartott „**Cégfelszámolás és környezeti terhek – barnamezős rehabilitáció**” c. online fórum egyrészt a készülő útmutató tartalmi vázlatát kívánta bemutatni – nem csak a felszámolóknak, hanem a felszámolási eljárásban érintett szereplőknek (jogalkotók, bíróságok, hatóságok), valamint a kárfelmérést és kárelhárítást végző vállalkozásoknak, elhagyott, szennyezett, barnamezős területekkel rendelkező ingatlantulajdonosoknak és kezelőknek is. Egyúttal ez lehetőséget nyújtott a szerkesztőknek is esetleges új információk és szempontok megismerésére is.

A konferencia hallgatóságához mintegy 130-an csatlakoztak, hogy tájékozódjanak a cégfelszámoláskor jelentkező környezeti terhek rendezési lehetőségeiről. Hankó Gergely, a KSZGYSZ ügyvezetője megnyitóját követően Markó Csaba szakmai igazgató röviden ismertette az útmutató célját, hangsúlyozva, hogy gyakorlati szakmai támogatás mellett a hatályos szabályozás hiányosságaira és azok rendezési lehetőségeire is kitérnek.

Dr. Bándi Gyula, a jövő nemzedékek biztosa a környezeti kárfelelősség uniós és hazai szabályozásából kiindulva utalt az Országgyűlés által is tárgyalt biztosítási beszámolóra és jogalkotási kezdeményezésre. Kiemelte, hogy alapvető fontosságú lenne a biztosítékadás rendszerének szabályozása, és bár a környezeti felelősség mindenkire kiterjed, az államnak ebben is primátusa van, hiszen a keretrendszer kialakítása az állam felelőssége. Az útmutatóba be kívánjuk emelni a még hiányzó elemeket; a szennyező fizet elv következetes érvényesítését – az állam hatékony közreműködésével. Mivel gyors és hatékony beavatkozás szükséges, az államnak, a hatósági szervezetnek azonnal alkalmazható, erős jogokat kell biztosítani. A jelenlegi szabályozás nem egyértelmű az új és a régi tulajdonos közötti

felelősség megosztásában. Ahhoz, hogy ne legyenek barnamezős problémák, pénzügyi és jogi garanciák szükségesek, hogy a beavatkozáshoz elegendő fedezet álljon rendelkezésre, és ne kelljen megvárni a jogi eljárás végét. Az állam részéről erre forrásokat kell biztosítani, állapotromlás esetén nem lehet várni.

Hasznos Gábor, az Agrárminisztérium kármentesítési referense a felszámolás kérdését a kármentesítés oldaláról közelítette meg. Felhívta a figyelmet az EU Bizottság véleményezésre megnyitott, az új EU Talajstratégia kialakításának menetrendjére (<https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12634-New-EU-Soil-Strategy-healthy-soil-for-a-healthy-life>), valamint a környezetvédelmi törvény várható módosítására, ami alapján az ingatlan-nyilvántartásban a környezeti terhek bejegyzésére is lehetőség lesz. Hangsúlyozta, hogy ma is folyamatosan keletkeznek környezeti károk a nem körültekintő környezethasználat következtében. Röviden bemutatta az Országos Környezeti Kármentesítési Program felmérési eredményeit, amelyekről az OKIR Kárinfo adatbázisából tájékozódhatunk. A cégfelszámolással kapcsolatos kárfelelősség kapcsán elmondta, hogy sok esetben a cégek saját hatáskörben elvégzik a környezeti terhek rendezését, azonban a szükséges vagyoni hiányában ezek egy része hátramarad. Ezekben az esetekben sok gondot okoz annak tisztázása, hogy ki, mikor és mennyire felelős a kármentesítés elvégzésére, hogyan kerül sor az állam szerepvállalására. A célunk az, hogy a felszámolási eljárásokat gyorsabbá és hatékonyabbá tegyünk. A kármentesítési megoldások előtérbe helyezésével a barnamezős területek rehabilitálása a városfejlesztés környezetileg is hatékony módja lehetne, amire jó alkalom a rozsdavezetkekkel kapcsolatos feladatokat kijelölő kormányhatározat végrehajtása.

Dr. Kispál Beáta, a Felszámolók és Vagyonfelügyelők Országos Egyesülete elnökhelyettese a felszámolók tapasztalatait foglalta össze „Tulajdonosi nyilatkozat, állapotfelmérés és tényfeltárás” c. előadásában. Hangsúlyozta, hogy a környezeti terhek megfelelő bemutatása a cég vezető tisztségviselőjének kötelezettsége, minden telephelyére vonatkozóan, az összes illetékes hatóság megkeresésével. A nyilatkozat formai és tartalmi követelményeit a kormányrendelet tartalmazza. Kitöltéséhez szakértelem kell, ezért az a környezetvédelmi megbízott felelőssége és teendője – ha van. A legjellemzőbb problémák közül kiemelte, hogy sokszor információhiány van a felszámolók részéről, nem jelentkezik a volt képviselő, vagy „szépíti” a helyzetet. Sok esetben nincs fedezet sem nyilatkozatra, sem állapotfelmérésre, kárelhárításra, szakértő megbízására. Gondot jelent, ha az ingatlan zálogjoggal, végrehajtási joggal terhelt; nincs a körben a környezeti terhek felszámolására vonatkozó kötelelem. A kárfelelősség tisztázása ezért is fontos. Állapotvizsgálatra kötelezhető az adós (felszámoló), ha a környezeti teher környezetvédelmi vagy hulladékgazdálkodási engedély, illetve a nyilatkozat alapján megállapítható. Ha kell, akkor a vevő vállalja át a terhet. Ki kell térni arra, hogy a kárt ki hárítja el (külső vállalkozó). A teherrel arányos költségfedezet kizárólag erre fordítható. Értékesítéskor az adás-vételi szerződésnek tartalmaznia kell a kárelhárítási kötelezettségek átvállalását is. Nehézséget jelent, hogy nincs egyértelmű szabály arra, hogy az állam javára hogyan lehet átruházni azt a vagyonelemet, amelynek terhe meghaladja a vagyoni értékét. Több esetben kormányrendelettel kerül állami tulajdonba az ingatlan, adott esetben állami felszámoló végzi a felszámolást. Hangsúlyozta, hogy szorosabb együttműködésre lenne szükség a hatóság, a felszámolók és a hitelezők között.

Dr. Hinterberger András, a Trenecon Kft. munkatársa az adás-vétel, a vevő kárfelelőssége kérdéseit járta körül. Gyakori eset, hogy magán az ingatlanon nincs környezeti kár, de a szomszédban van, vagy esélyes az átszennyeződés. Ha van környezeti teher, a kérdés az, hogy az milyen jellegű, mekkora a kiterjedése, mennyibe kerül a megszüntetése, és kinek mit és hol kell intéznie. Alapvető a tulajdonosok biztos ismerete, ezért fontos az ingatlan-nyilvántartás naprakészsége, a tulajdoni lap teher lapja, amely csak a tartós (5 év) környezeti kárra terjed ki. Ugyanakkor a környezeti kár és teher, bár nem tartós környezeti kár, akkor is ott van. A bizonyítási és felelősségi kérdések sok problémát okoznak. A felszámoló nem tulajdonos, nem felelős, de az intézkedéseket meg kell tennie. Az EU környezeti

felelősségi rendszerét, a szennyező fizet elvet a hazai rendszer is tartalmazza, alapvetően a szabályzók betartásával van gond. A hitelező a vagyon felosztásakor, adott esetben nem veszi át a vagyont, visszautasítással lemond a követelésről, vagy az okozó megnevezésével mentesül a kötelezettség alól, vagy elvégezteti a beavatkozásokat, meghitelezve majd behajtva a költségeket. Értékesítéskor a vevő bekalkulálja a kárelhárítás költségeit Negatív ingatlanérték esetén egyszerűsített felszámolási eljárásra kerül sor. Ha nincs új tulajdonos, illetve a felszámoló kezdeményezésére az állam kerül birtokba. A felszámolók és a hatóságok viszont úgy látják, hogy nincsenek olyan jogköreik, amelyekkel érdemben és gyorsan tudnának intézkedni. Tekintve, hogy a törvény értelmében a kormány feladata a környezeti károk felszámolása, ha azok másra nem átháríthatóak, a fedezet biztosítása és a beavatkozás is az állam hatásköre.



2. részlet Hintenberger András előadásából

A környezetvédelmi hatóság intézkedési lehetőségeiről **Dr. Cserkúti Szabolcs, a Pest Megyei Kormányhivatal főosztályvezetője** adott tájékoztatást. Alapvető probléma, hogy nem képesek a cégek helytállni a maguk okozta károkért. A felszámolási eljárásoknál a bíróság értesíti a felszámolás elrendeléséről a hatóságot, a környezeti nyilatkozatot a felszámoló küldi meg a hatóságnak. Sajnos a cégvezetői nyilatkozattétel sokszor elmarad, ilyenkor felszólítást küldenek a cégnek, a felszámolónak, majd a bíróságnál bírság kiszabását kezdeményezik. A nyilatkozatot minden telephelyre vonatkozóan meg kellene küldeni a telephely szerint illetékes hatóságnak. Hangsúlyozta a nyilatkozat tartalmának fontosságát; szennyezők esetében szakértő igénybevételével kellene kitölteni. A hatóság vizsgálja, hogy volt-e előtörténet, vélelmezhető-e a környezeti teher. Sajnos nincs erre forrás a hatóságnál, és nincs hatásköre arra, hogy értékesítés esetén véleményezzen, hozzájáruláshoz kösse az adás-vételt, birtokbaadást. A hatóság hitelez, ha a közbenső mérlegekben sem sikerül forrást elkülöníteni a kárfelméréshez, elhárításhoz. Így vagy a felszámolónak kell intézkednie, vagy a vevő átvállalja ezek rendezését, a kárfelszámolást. Hulladékgazdálkodási teher esetén a tulajdonos felelőssége nyilvánvaló – ezt a hatóság a tulajdonos kötelezésével tudja rendezni. A kötelezés mellett azonban szükséges lenne biztosíték előírása is, ami forrást nyújtana a végrehajtásra. Jogutódlás vagy bérelt ingatlan esetén a tulajdonost terheli a kötelezettség, amire a bérbeadás vagy a szerződéskötés előtt kell felhívni a figyelmet. Állapotvizsgálatra ritkán kerül sor, erre sincs forrás, ha előírják, ellenőrzésére, betartatására nincs forrás. A zárómérlegekben általában nincs szó a környezeti terhek

rendezéséről, a cégbíróság nem érvényesíti ezeket az észrevételeket. Szintén hangsúlyozza a szorosabb együttműködés szükségét a hatóság, a felszámoló és a cégbíróság között.

A bírósági tapasztalatokról **Dr. Juhász László, nyugalmazott táblabíró** tartott előadást. Rövid jogtörténeti áttekintést követően vázolta az eljárás jogszabályi háttérét és menetét, felhívta a figyelmet a Jogakadémia keretében végzett felszámolói oktatás, képzés fontosságára. Rávilágított néhány tévhitre: pl. hogy a hatóság lehet-e ügyfél. A csődtörvény előírása, hogy a környezeti terhekről gondoskodás a felszámoló feladata, nem jelenti azt, hogy a kármentesítést akár saját költségén is végezze el. Ugyan a nyilatkozó a felszámolón keresztül nyújtják be, de nem veszi át az adós feladatait, ő csak képviselőként jár el. Igazgatási kötelezettsége van a felszámolónak, nem gazdasági! Intézkedéseket kell tennie, de azokat nem finanszírozza.

Tóth Gergely, a KSGYSZ Kármentesítés és kárelhárítás Munkacsoportjának vezetője, az ELGOSCAR-2000 Kft. ügyvezetője előadásában hangsúlyozta, hogy környezeti terhek felszámolása olyan szakmai és műszaki kérdés, amely az ÖKOINDUSTRIA-n is megkerülhetetlen téma. Az útmutató előkészítéseként interjúk, megbeszélések alapján – bíróság, hatóságok, cégek, felszámolók, jogászok körében – zajlottak az egyeztetések. A legfontosabb továbbgondolásra és megoldásra váró kérdésekre fókuszálva folyik a munka. Tapasztalataink szerint probléma a kommunikáció hiánya a cégek, a hatóságok, a felszámolók, a cégbíróság és a minisztérium között, a program végére ezt szeretnék feloldani. A felszámolótól nem elvárható a környezetvédelmi szakismeret, a hatóságnál viszont igen, és ott rendelkeznek is ezzel, amit ki kellene használni. A felelősök azonosítására több ötlet, javaslat is született, e téren az állami szerepvállalás, felelősség kérdése további tisztázásra szorul. Az elhangzottakat az útmutatóban ötvözni kívánjuk, hogy az a felszámolók mellett minden érintettnek hasznos legyen.



3. Tóth Gergely, a KSGYSZ Kármentesítés és kárelhárítás Munkacsoportjának vezetője, az ELGOSCAR-2000 Kft. ügyvezetője

Dr. Kiss István, A Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közhasznú Nonprofit Kft. Biotechnológiai divízió vezetője biotechnológiával végzett remediációs eljárások terén végzett kutatásairól számolt be. A kísérletek a szennyezett területek bioremedációs eljárásokkal történő kezelési lehetőségeit vizsgálják, elsősorban a szerves szennyezők biológiai lebontásával. Az eljárást in situ beavatkozásokkal vizsgálják, szennyezett talaj, illetve talajvíz, bányameddő, inert hulladékok szennyeződése, összetétele változásának elemzésével. Az eljárás lényege olyan növények telepítése, amelyek élénkítik a szennyező anyagok mikrobiológiai lebomlását, miközben a telepített növények az ún. biofinomítás révén értékes anyagokat (különböző szerves savak) adnak a vegyipar, kozmetikai ipar, illetve a remediáció számára. A fennmaradó biomassza pedig energetikai hasznosításra kerülhet.